

UOT 94(479.24)

N.R.Məmmədov

AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu
mamedov-n@yahoo.com

XANKƏNDİDƏ REALLAŞAN YARIŞLAR DÜNYAYA SÜLH MESAJI VƏ TARİXİ ZƏFƏRİN GÖSTƏRİCİSİ KİMİ

<https://doi.org/10.30546/170899876.72.03.2024.26>

Açar sözlər: Azərbaycan, Xankəndi, inkişaf, Qarabağ, Zəfər salnaməsi

Azərbaycanın qədim yaşayış məskəni olan Xankəndi şəhəri 20 sentyabr 2023-cü ildə Ermənistan silahlı birləşmələrinin işğalından azad edildi. Birgünlük antiterror əməliyyatı nəticəsində Azərbaycan öz dövlət suverenliyini tam təmin etmiş və həmin gündən bütün Qarabağ bölgəsində Azərbaycan Bayrağı dalğalanır. Bu, böyük tarixi hadisədir və bu tarix bütün Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi yaşayacaqdır. Azərbaycan xalqı, dünya azərbaycanlıları bu Zəfərlə bundan sonra da əbədi fəxr edəcəklər. Bu gün bu torpaqların əsil sahibi olan Azərbaycan xalqı bu ərazilərdə, o cümlədən Xankəndi şəhərində, Xocalıda, Ağdərədə, Əsgəranda, işğaldan azad edilmiş bütün digər ərazilərdə geniş quruculuq-abadlıq işləri aparılır. Xankəndində reallaşan yarışlar isə dünyaya sülh mesajı və tarixi zəfərin göstəricisidir.

Н.Р.Мамедов

СОРЕВНОВАНИЯ, ПРОВОДИМЫЕ В ХАНКЕНДИ КАК ПОСЛАНИЕ МИРУ МИР И ПОКАЗАТЕЛЬ ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОБЕДЫ

Ключевая слова: Азербайджан, Ханкенди, развитие, Карабах, летопись Победы

Ханкенди, древнее поселение Азербайджана, был освобожден от оккупации армянских вооруженных формирований 20 сентября 2023 года. В результате однодневной антитеррористической операции Азербайджан полностью обеспечил свой государственный суверенитет, и с этого дня флаг Азербайджана развевается по всему Карабахскому региону. Это большое историческое событие, которое навсегда останется в сердцах всего азербайджанского народа. Азербайджанский народ, азербайджанцы всего мира будут вечно гордиться этой победой. Сегодня настоящий хозяин этих земель – азербайджанский народ на этих землях, в том числе в городе Ханкенди, Ходжалы, Агдере, Аскеране и на других освобожденных от оккупации территориях строит и создает, занимается восстановлением и благоустройством. Соревнования, проводимые в Ханкенди, являются посланием мира всему миру и показателем исторической победы.

COMPETITIONS HELD IN KHANKENDY AS A MESSAGE TO THE WORLD PEACE AND AN INDICATOR OF HISTORIC VICTORY

Keywords: Azerbaijan, Khankendi, development, Karabakh, chronicle of Victory

On September 20, 2023, the city of Khankendi, an ancient settlement of Azerbaijan, was liberated from the occupation of the armed forces of Armenia. As a result of the one-day anti-terror operation, Azerbaijan fully secured its state sovereignty, and the Azerbaijani flag was waved all over the Karabakh region since that day. This is a great historical event and this history will live forever in the hearts of all Azerbaijani people.

The people of Azerbaijan and the Azerbaijanis of the world will forever be proud of this victory. Today, the people of Azerbaijan – the owners of these lands are building and creating, extensive construction and improvement works are being carried out including in the city of Khankendi, Khojaly, Agdere, Askeran and other areas liberated from occupation. The competitions held in Khankendi are a message of peace to the world and an indicator of historical victory.

Giriş

20 sentyabr 2023-cü il tarixdə otuz il işğal altında qalan Azərbaycanın qədim Xankəndi şəhəri işğaldan azad edildi. Bununla da Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam təmin olundu. Bu tarixdə analoqu olmayan bir hadisədir və Azərbaycan tarixində yeni dövrün başlanğıcı deməkdir [3, s.6]. Bundan sonra şəhərdə dinc quruculuq və bərpa prosesinə başlandı. Xankəndi şəhəri 2023-cü il dekabrın 23-də futbol yarışına, 2024-cü il martın 1-də isə Xankəndi – Bakı marafonuna ev sahibliyi etdi. Bu yarışlar bölgədə separatizminin kökünün kəsildiyinə və Qarabağın Azərbaycan olduğuna əyani bir mesajdır.

Xankəndində reallaşan futbol yarışı dünyaya sülh mesajıdır. 2023-cü il sentyabrın 20-də qazanılan qələbə Azərbaycan xalqının, dövlətinin milli hədəflərinə doğru onilliklərin o üzündən çıxdığı, böyük əzm, qətiyyət, qəhrəmanlıq tələb edən və ağır sınaqlarla dolu haqq yolunun Zəfər zirvəsi oldu. Heç şübhəsizdir ki, bu zəfərin Azərbaycanın daha parlaq eralara daşınmasında misilsiz rolu olacaq. Azərbaycan xalqı 21 dekabr 2023-cü ildə daha bir möhtəşəm tarixi hadisəyə şahidlik etmişdir. Xankəndi Stadionunda futbol üzrə Azərbaycan Kubokunun səkkizdə bir final mərhələsində Ağdamın “Qarabağ” və Bakının “MOİK” komandanları qarşılaşmışlar. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oyuna baxmaq üçün Xankəndi stadionuna gəlmişlər.

Əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səslənmiş, sonra isə Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən Vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunmuşdur. Dövlətimizin başçısı oyundan əvvəl Xankəndi stadionunda çıxış etmişdir: “Əziz dostlar, Xankəndiyə xoş gəlmisiniz! İlk dəfədir ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə futbol matçı keçirilir. Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Bu gün qəhrəman şəhidlərimizin uşaqları, ailə üzvləri bizim yanıımızdadır. Gəlin, hamımız birlikdə onları salamlayaq. Bu futbol matçının Xankəndidə keçirilməsinin çox böyük mənası var. Xankəndi qədim Azərbaycan diyarıdır. Bu kəndin təməli Qarabağ xanı tərəfindən qoyulmuşdur və ondan sonra Azərbaycan Respublikasının vəsaiti hesabına Azərbaycan memarları, inşaatçıları tərəfindən böyük şəhər yaradılmışdır. Əfsuslar olsun ki, 30 il ərzində bu şəhərdə separatçılar yuva salmışdılar. Bu şəhər separatizmin rəmzinə çevrilmişdi. Torpaqlarımızı 30 il ərzində işğal altında saxlayan Ermənistan hesab edirdi ki, bunu əbədi edə biləcək. Biz, şanlı Azərbaycan Ordusu onlara və bütün dünyaya sübut etdik ki, bu, bizim tarixi, əzəli torpağımızdır. Bu torpaqlara sahibləri bizik, Azərbaycan xalqıdır. Biz buraya qayıtmalı idik və qayıtmışıq.

Bu, böyük tarixi hadisədir və bu tarix bizim qəlbimizdə əbədi yaşayacaq. Azərbaycan xalqı, dünya azərbaycanlıları bu Zəfərlə bundan sonra əbədi fəxr edəcəklər.

Biz – bu torpaqların sahibləri qurub-yaradıırıq, o cümlədən Xankəndi şəhərində, Xocalıda, işğaldan azad edilmiş digər ərazilərdə geniş quruculuq-abadlıq işləri aparılır. Bu stadion cəmi iki ay ərzində, demək olar ki, yenidən inşa edilmiş, əsaslı təmir olunmuşdur. Separatizm simvolikasını əks etdirən bütün yazılar artıq tarixin zibilxanasına atıldı. Bütün başqa şəhərlər kimi, bu gün Ağdam şəhəri də yenidən qurulur. O cümlədən bir neçə aydan sonra Ağdam şəhərində “İmarət” stadionunun yenidən inşa edilməsinə başlanılacaq.

Bugünkü oyunun nəticələrindən asılı olmayaraq qalib bəllidir. Qalib Azərbaycan xalqıdır, Azərbaycan dövlətidir! Bugünkü oyunda “Qarabağ” və Mərkəzi Ordu İdman Klubunun qarşılaşması təbii ki, böyük rəmzi mənə daşıyır. Qarabağ-Ordu-Xalq birliyi bizim Zəfərimizin əsas mənbəyidir.

Əziz dostlar, dörd il bundan əvvəl bu stadionda bəziləri “Qarabağ Ermənistandır və nöqtə” demişdilər. Biz onlara sübut etdik ki, Qarabağ Azərbaycandır!

İşğal edilmiş torpaqların böyük hissəsi üç il bundan əvvəl – İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində işğalçılardan azad edildi. Qarabağın tacı olan Şuşa şəhərində Azərbaycan bayrağı qaldırıldı. Üç ay bundan əvvəl – sentyabrın 19-20-də Xankəndi, Xocalı, Əsgəran, Xocavənd, Ağdərə rayonları da işğalçılardan azad edildi. Oktyabrın 15-də bütün bu şəhərlərdə

mən Azərbaycan bayrağını ucaltıdım. Noyabrın 8-də Xankəndinin mərkəzi meydanında Zəfər paradı keçirildi. Bu gün isə bu gözəl idman bayramını biz birlikdə qeyd edirik.

Bundan sonra bu torpaqlarda Azərbaycan bayrağı əbədi dalğalanacaq. Biz azərbaycanlılar burada əbədi yaşayacağıq! Yaşasın Qarabağ! Yaşasın şanlı Ordumuz! Qarabağ Azərbaycandır!” [1, s.1-5].

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışından sonra Ulu öndər Heydər Əliyevin idmançılarla görüşləri, idmanla bağlı fikirləri barədə videoçarx nümayiş etdirildi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Xankəndi Stadionuna daxil olub futbolçularla və oyunu idarə edən hakimlərlə görüşdü, onlarla xatirə şəkli çəkirdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Xankəndi meydançasında topa rəmzi toxunuşundan sonra “Qarabağ” – MOİK görüşü başlandı. Maraqlı idman mübarizəsi şəraitində keçən görüş “Qarabağ” komandasının 1:0 hesablı qələbəsi ilə başa çatmışdır. “Qarabağ”ın futbolçusu Nəriman Axundzadənin yarışın əsas hissəsinə əlavə olunmuş vaxtın 5-ci dəqiqəsində vurduğu qol oyunun taleyini həll etmişdir. Bununla da N.Axundzadə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə 30 ildən sonra keçirilən ilk futbol matçında fərqlənən hücumçu kimi tarixə düşmüşdür.

Yeri gəlmişkən onu da xatırlamaq yerinə düşərdi ki, Xankəndi şəhərində stadionun inşasına 1955-ci ildə başlanılmış və 1956-cı ildə istifadəyə verilmişdir. Bu arena ilk dəfə SSRİ-nin keçmiş diktatoru İosif Stalinin, bir müddət keçdikdən sonra isə çoxsaylı azərbaycanlıların daha bir qatili Stepan Şaumyanın adlarını daşımışdır. Süni ot örtüklü stadionda tamaşaçı tutumu 15 min nəfərdir [1, s.1-5]. 1991-ci ildə şəhərin tarixi adı qaytarıldıqdan sonra “Xankəndi şəhər stadionu” adlandırılmışdır. Keçmiş SSRİ dövründə stadionda “Qarabağ Xankəndi” futbol klubu ev oyunlarını keçirmişdir. Xankəndi şəhəri separatçılardan təmizləndikdən sonra stadionda təmir-bərpa işləri aparılmış və qondarma rejimin “bayrağı”nın rənglərində olan oturacaqlar zibilliyə atılmışdır [4, s.1]. Həmçinin ötən əsrdən qalan işıq dirəkləri yığışdırılmış, stadion müasir tələblərə cavab verən formada qurulmuşdur. Təxminən 30 illik fasilədən sonra – 2023-cü ilin sentyabrında arena öz sahiblərinə, Azərbaycan Gənclər və İdman Nazirliyinin nəzarətinə qaytarılmışdır. Saat 14⁰⁰-da baş hakim Əli Əliyevin fiti ilə Xankəndində keçirilən tarixi oyuna start verilmişdi. Meydançanın süni ot örtüyü olmasından hiss edilirdi ki, bu, “Qarabağ” kimi sürətli və qısa ötürmələrə üstünlük verən komandalara çətinlik yaradır. Oyuna hər iki tərəf qarşılıqlı hücumlarla başladı. MOİK futbolçularının həyəcanlı və təcrübəsiz olmaları əldə etdikləri fürsətləri boşa vermələrindən sezilirdi. Ancaq unutmayaq ki, Ağdam klubunun əsas heyət üzvlərindən bir neçəsi oynamırdı. Bunlara

baxmayaraq, ağdamlılar daha çox topa sahib olur, xüsusilə cinahlardan qurulan hücumlara üstünlük verirdilər. Bütün səylərə baxmayaraq ilk hissədə qol olmadı.

İkinci qırx beş dəqiqədə təzyiqi artıran “Qarabağ” qol epizodları yaratsa da, bundan yararlanı bilmirdi. Son dəqiqələrdə fiziki yorğunluq topsuz oyunda da oyunçuların iş əmsalını aşağı saldı. Nəhayət, gözlənilən qol son dəqiqədə gəldi. Nəriman Axundzadə ağdamlılara qələbə qazandıran qolu vurdu. Yekunda 1:0 hesabı ilə qalib gələn “Qarabağ” 1/4 finala vəsiqə qazandı. Oyun başa çatdıqdan sonra komandaların baş məşqçiləri Xankəndində keçirilən bu möhtəşəm yarışla bağlı təəssüratlarını bildirdi [8, s.131].

Mərkəzi Ordu İdman Klubunun baş məşqçisi Qəzənfər Abbasov oyunun Xankəndi kimi qədim, tarixi torpaqlarımızda keçirilməsinə görə Ali Baş Komandana, ordumuza minnətdarlığını bildirdi və şəhidlərimizə Allahdan rəhmət dilədi: “Çünki bu gün onların qəhrəmanlıqları sayəsində Azərbaycanın qədim diyarı Xankəndi şəhərindəyik”. Oyuna gəlincə, baş məşqçi dedi: “Qarabağ”ın gücü, futbolçuların səviyyəsi bəllidir. Əlimizdən gələni etməyə çalışdıq. Futbolçularımıza təşəkkür edirəm, bacardıqlarını etdilər. Futbolçularımız kimə qarşı oynadığımızı bildirdilər. Gözəl oyun göstərmək niyyətində idik. Ev oyunlarımızı Xankəndində oynamaq istəyirdik. Bu, mənim üçün də şərəf olar”.

Ağdamın “Qarabağ” futbol klubunun baş məşqçisi Qurban Qurbanovun təəssüratları isə belə oldu: “Xankəndində ilk dəfədir ki, mətbuat konfransı keçirilir. Həddindən artıq həyəcanlıyam, neçə illərdir ki, bunu hamı həsrətlə gözləyirdi. İnanmırdıq ki, ilk oyunumuzu Xankəndində keçirəcəyik. Ali Baş Komandanımız, qəhrəman əsgərlərimizin şücaəti sayəsində buradayıq. Oyuna gəldikdə isə mübarizə aparmaq çətin idi. Çünki hər kəs Xankəndi, Şuşa haqqında danışdı, düşünürdü. MOİK də sona qədər mübarizə apardı” [6, s.1-2].

Prezident İlham Əliyevin yaxın günlərdə “İmarət” stadionunun inşasına başlanılacağı ilə bağlı müjdəli açıqlamasına da münasibət bildirən Qurban Qurbanov dedi ki, dövlət başçısı həmişə əsl azərbaycanlı kimi davranır və tarixi ərazilərimizə sahib çıxır: “Dövlət başçısı “İmarət” stadionunun yenidən mövcud olmasını istəyir. Ümid edirəm ki, bir gün də orada oyun keçirəcəyik”.

Qeyd edək ki, 1986-cı ildə yerli “Qarabağ” komandasının bombardiri və heyətində yeganə azərbaycanlı olan Samir Ələkbərov təəssüratlarını bölüşür: “Uzun illərdən sonra Xankəndində olmağıma görə xoşbəxtəm. Qələbəmiz çox sevindiricidir. Mən Qarabağlı deyiləm. Amma Xankəndi şəhəri üçün çox darıxmışam. Mənim ən böyük arzum idi ki, Azərbaycan Xankəndi şəhəri geri qaytarılsın, burada futbol klubu yaradılsın və rəhbəri

mən olum. Müharibədən əvvəl belə bir klub fəaliyyət göstərdi, təəssüflər olsun ki, burada da erməni məkri var idi və heyətdə ancaq ermənilər yer alırdı. Yeganə azərbaycanlı mən idim... Şükürlər olsun ki, yenidən Xankəndi stadionuna ayaq basdıq. Bunu bizə yaşadan əsgərlərimizə minnətdaram. Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin. Onların ruhu qarşısında baş əyirəm... Azərbaycanın sərvəti olan Xankəndində dövlət başçısının bu şəhərin separatçılar və terrorçulardan azad olunmasından sonra dediklərini qürurla xatırlayıram: “Azərbaycan xalqı elə bir Qələbə qazanıb ki, həm dillər əzbəri olub, həm də bu Qələbə əbədi bizimlə olacaq. Bu Qələbə bizim tariximizdə əbədi olacaq. Bizdən sonra gələn nəsillər bu Qələbə ilə əbədi və haqlı olaraq fəxr edəcəklər” [2, s.4].

2023-cü il dekabrın 21-də Xankəndi stadionunda futbol üzrə Azərbaycan Kubokunun 1/8 final mərhələsində Ağdamın “Qarabağ” və Bakının MOİK komandaları arasında keçirilən oyunun fasiləsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 2023-cü ilin idman yekunları ilə bağlı təşkil olunmuş mərasimdə idman ictimaiyyətinin təltif edilmiş nümayəndələri ilə görüşmüş və dərin məzmunlu nitq söyləmişdir: “Xoş gəlmisiniz Xankəndiyə! İdmançılarla ənənəvi görüşü bu il Xankəndində keçiririk. Bunun çox böyük mənası var. Sizi, ilk növbədə, əldə edilmiş uğurlar münasibətilə təbrik etmək istəyirəm. Siz öz zəhmətinizlə dövlətimizin idman şöhrətini göylərə qaldırırsınız və Azərbaycan dövləti də sizi mükafatlandırmaqda tam haqlıdır, çünki siz buna layıqsınız. Bu gün burada düzülən mükafatlar, mənzillərin orderləri, digər mükafat növləri sizə işğaldan azad olunmuş Xankəndi şəhərində tarixi futbol matçının fasiləsində təqdim edilir. Bu münasibətlə sizi ürəkdən təbrik etmək istəyirəm. Yarıqlar çox olub. Ancaq bugünkü yarış tarixdə əbədi qalacaq, həm xalqımız üçün, dövlətimiz üçün, həm də dünya üçün. Dünyada hələ ki, belə bir nümunə olmayıb ki, xalq, dövlət öz torpağını – uzun illər işğal altında olmuş torpaqları döyüş meydanında qan tökərək, şəhidlər verərək azad etsin, qursun, yaratsın və cəmi üç ildən sonra artıq azad edilmiş torpaqlarda futbol matçı keçirilsin, vətəndaşlar Bakıdan, digər yerlərdən gəlib buna tamaşa etsinlər və qürur hissi yaşasınlar. Biz tarix yazmışıq, yazırıq və bu gün dediyim kimi, Xankəndi cəmi üç ay bundan əvvəl azad edilmişdir, ancaq artıq Xankəndi – Azərbaycan şəhəri olan Xankəndi yaşayır və dirçəlir. Mən bir daha sizi ürəkdən təbrik etmək istəyirəm. Mən sizi buraya dəvət etməklə sizə öz münasibətimi, hörmətimi bildirmək istəmişəm. Bu görüşü biz Bakıda da keçirə bilərdik. Ancaq hesab etdim ki, bu görüşün burada keçirilməsi və sizə bu yüksək mükafatların Xankəndində verilməsi tam ədalətli olacaqdır. Bir daha təbrik edirəm” [7, s.5].

Qalib idmançılarla xatirə şəkli çəkirdikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həmişə olduğu kimi, bu il də idmançılarımızı

sevindirib. Belə ki, dekabrın 20-də Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda idmanın inkişafında xidmətləri olan bir qrup şəxsin təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalamış və həmin Sərəncama əsasən, 1 nəfər “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu”, 17 nəfər “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilmişdir. Bundan başqa, Azərbaycanda idmanın inkişafında xüsusi xidmətlərinə və yüksək peşəkarlığına görə 3 nəfərə “Əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi” fəxri adı verilmişdir. Bütün bunlarla yanaşı, ölkə idmanının inkişafında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə 4 nəfərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü təyin edilmiş və İdman ictimaiyyətinin 29 nümayəndəsinə isə mənzil verilmişdir [3, s.6].

Xankəndi-Bakı Marafonu

Xankəndində keçirilən futbol üzrə yarışla bərabər, bu günlərdə yenə həmin şəhərdə Azərbaycan idmanında daha bir əlamətdar tarixi hadisəyə şahidlik etdik. Belə ki, 2024-cü il fevralın 29-dan martın 4-dək ölkə idmanında ilk dəfə olaraq “İdman həftəsi” çərçivəsində “Qürurla irəli!” şüarı ilə təşkil edilən Xankəndi-Bakı ultramarafonu keçirildi. Marafonun startının Azərbaycanın qədim torpağı olan Xankəndində verilməsi isə bu əlamətdar günün əhəmiyyətini daha da artırdı.

2024-cü il fevralın 29-da Gənclər və İdman Nazirliyinin, Azərbaycan Atletika Federasiyasının və “Bakı Şəhər Halqası” Əməliyyat Şirkətinin birgə təşkil etdiyi marafonunun açılış mərasimində əvvəlcə torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman hərbiçilərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Açılış mərasimində çıxış edən Azərbaycan Atletika Federasiyasının Prezidenti Cavid Qurbanov ilk dəfə olaraq tarixi torpaqlarda, Müqəddəs Yurdumuz olan Xankəndində ultramarafona start verildiyini bildirdi. O, marafonun proqramı haqqında danışaraq qeyd etmişdir ki, yarışda yerli idmançılarla yanaşı, xarici idmançılar da iştirak edirlər.

Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin idman şöbəsinin müdiri Elnur Məmmədov isə marafonun iştirakçılarını tarixi an münasibəti ilə təbrik etdi. O, qeyd etdi ki, Azərbaycanda 380 km məsafədə ilk dəfədir ki, marafon yarışı təşkil olunur. Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirildikdən sonra Xankəndində ultramarafonun tarixi startı verildi [5, s.1-2].

Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin Azərbaycan Atletika Federasiyası və Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti ilə birgə Xankəndi şəhərində təşkil etdiyi yarış “İdman həftəsi” və “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” çərçivəsində keçirildi.

Ümumilikdə Xankəndi şəhərində start götürən və 380 km məsafəni əhatə edən ultramarafonda müxtəlif ölkələrdən 64 idmançı iştirak etmişdi. Onlardan dördü meksikalı, beşi türkiyəli, biri moldovalı, digərləri isə

Azərbaycan təmsilçiləri idi.

Xankəndi-Bakı marafonunun ilk yarış gününün nəticələrinə əsasən, Elmir Əskərov birinci mərhələnin qalibi olmuşdu. Ağa Əliyev və Elman Abışov finişə müvafiq olaraq ikinci və üçüncü çıbmışlar. Xankəndindən start götürən və Yevlaxadək 83 km məsafəni əhatə edən ilk mərhələnin qalibi Elmir Əskərov oldu. Ağa Əliyev ikinci, Elman Abışov isə üçüncü yeri tutdu.

2024-cü il martın 1-də Xankəndi-Bakı ultramarafonunun ikinci mərhələsi keçirildi. 36 nəfərin iştirakı ilə Yevlax şəhərindən start götürən ikinci mərhələ 84 kilometr məsafəni əhatə edərək, Ucar şəhərində başa çatdı.

Xankəndi-Bakı marafonunun ikinci mərhələsində finişə çatan 21 nəfər arasında Ağa Əliyev birinci, Elmir Əskərov ikinci, Artyom Əliyev üçüncü oldu. Qadınlar arasında isə Svetlana Şepeleva (Moldova) yürüşü birinci, Leyla Abidinova (Azərbaycan) və Nataliya Vallek isə ikinci yerdə başa vurdu.

Xankəndi-Bakı ultramarafonun üçüncü mərhələsi 21 nəfərin iştirakı ilə Ucardan start götürdü. Üçüncü mərhələ 88 km məsafəni əhatə edərək Hacıqabulda başa çatdı. 17 nəfərin finişə çatdığı 3-cü mərhələdə kişilər arasında Artyom Əliyev (Azərbaycan) birinci, Yadigar Hüseynov (Azərbaycan) ikinci, Murat Kaya (Türkiyə) üçüncü oldu. Qadınlar arasında isə finişə Svetlana Şepeleva (Moldova) və Leyla Abidinova (Azərbaycan) çatdı.

Azərbaycanın Xankəndi şəhərindən start götürən yarışın sonuncu mərhələsində idmançılar Qobustandan Bakıya 55 km məsafəni qət etdilər. Artyom Əliyev bütün rəqiblərini qabaqlayaraq finişə birinci çatdı. O, həmçinin ümumi mərhələnin qalibi adını qazandı. Yadigar Hüseynov yarışını ikinci, Seymur Şahbazov isə üçüncü tamamladı. Bütün bunlardan sonra Xankəndi-Bakı ultramarafonunun mükafatlandırma mərasimi keçirilmişdir. Qaliblərə mükafatları Gənclər və İdman Naziri Fərid Qayıbov, Milli Olimpiya Komitəsinin baş katibi Azər Əliyev və Azərbaycan Atletika Federasiyasının Prezidenti Cavid Qurbanov təqdim ediblər. İlk üç yerin sahibinə müvafiq olaraq 8 min, 5 min və 3 min manat pul mükafatı təqdim olunmuşdur [5, s.1-2].

Xankəndi şəhərində keçirilən yarışların tarixi əhəmiyyəti

İşğaldan azad olunmuş Xankəndi şəhərində keçirilən idman yarışları Azərbaycana pis gözlə, düşmənçilik təfəkkürü ilə baxanlara bir mesajdır. Elə bu səbəbdən Xankəndi şəhərində keçirilən yarışlar təkcə bir idman hadisəsi deyil. Onun siyasi əhəmiyyəti, siyasi yükü də olduqca böyükdür. Bu idman yarışları Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı tarixi qələbənin təzahürü, onun dünyaya növbəti sülh mesajı, Azərbaycanın Zəfərinin göstəricisidir. Xankəndi şəhərində Dövlət bayrağını ucaldarkən, Müzəffər Ali Baş Komandanın dediyi kimi, biz bu qələbəyə layıqıq. Çünki

Azərbaycan xalqı bu qələbəni öz qanı, canı bahasına əldə edib.

Azərbaycanın Xankəndi şəhərində keçirilən idman yarışları bəlkə də kənardan baxanlara adi bir idman hadisəsi kimi gələ bilər. Amma hər bir azərbaycanlı üçün bu oyunlar, kökü 200 il əvvələ gedən və neçə-neçə nəsə acı talelər yaşadan bir problemin kökündən həllinin daha bir göstəricisidir. Şəhidlərimizin ruhunun sakitliyinin, qazilərimizin dərdlərinin əlacıdır, həm də ucalığımızın ən yüksək mərtəbəsi, ürəkdən gülməyimizin, qələbələrə sevinə bilməyimizin səbəbi və bu torpaqların sahibi olduğumuzun göstəricisidir.

Azərbaycanın qədim Xankəndi şəhərinin mərkəzində dövlət bayrağımızın dalğalanması bu şəhərin stadionunda futbolu seyr etmək və şəhərdən ultramarafonun start götürməyinə şahidlik etmək böyük xoşbəxtlik və tarixi hadisədir. Elə bu oyunların da Ermənistan və onun havadarlarının mövcud reallığı qəbul etməkdən başqa yollarının olmadığını çox açıq şəkildə ifadə edir. Xankəndi şəhərində reallaşan idman yarışları Qarabağın Azərbaycan olduğunu idman dili ilə bütün dünyaya çatdırdı. Təkcə Azərbaycan xalqı yox, həm də bütün dünya idman uğurlarımızı artıq Xankəndində də izləyəcəklər. Bu yarışlar Xankəndinin, bütün Qarabağın Azərbaycan olduğunu bir daha təsdiqləyir. O səbəbdən Xankəndində keçirilən yarışlar adi idman hadisəsi deyil, həm də dünyaya çox açıq mətnlə verilən cavabdır.

Bütün bunlarla yanaşı, Xankəndində baş tutan idman yarışları Prezident İlham Əliyevin şəxsi liderlik qabiliyyəti, siyasi əzmi, qətiyyəti, iradəsi nəticəsində Azərbaycan işğala məruz qalan ölkədən Zəfər ölkəsinə çevrildiyinə əyani sübutdur. Eyni zamanda, ərazi bütövlüyümüzün, suverenliyimizin tam təmin edilməsinə, bayrağımızın Xankəndində, Xocalıda, Xocavənddə, Əsgəranda və bütün ərazilərimizdə dalğalandırılmasına, Qarabağda separatizmin kökünün birdəfəlik kəsildiyinə bir mesajdır.

Nəticə

Tarixi ədalət və milli ləyaqətini bərpa edən, düşməinə yerini göstərən Azərbaycan bu gün yeni zəfərlərə imza atır. Bu uğurlara imza atanlar sırasında bütün idmançılarımız, futbolçularımız, marafonçularımız, güləşçilərimiz xüsusi yer alırlar. Eyni zamanda, bölgədə dinc quruculuq və bərpa prosesi uğurla davam etdirilir.

ƏDƏBİYYAT

1. “Dəmir yumruq” Xankəndi stadionu qapılarını açdı / “Azərbaycan” qəz., Bakı, 2023, 22 dekabr, s.1,5
2. *Hilaloğlu R.* Qalib Qarabağ – Ordu xalq birliyi / “Azərbaycan” qəz., 2023, 22 dekabr, s.4

3. Xankəndi stadionunda Prezident İlham Əliyev idman ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşü / “Azərbaycan” qəz., Bakı, 2023, 22 dekabr, s.6
4. Xankəndində separatizmin izləri silinir / “Xalq qəz., Bakı, 2024, 6 mart, s.1.
5. Xankəndində start götürən Ulturamarofona Bakıda yekun vuruldu / “Olimpiya dünyası” qəz., Bakı, 2024, 5-11 mart, s.1-2
6. *İsmayilov B.* Xankəndi Zəfəri ilə xalqımızın, dövlətimizin qarşısında parlaq üfüqlər açıb // “Azərbaycan” qəz., Bakı, 2024, 20 yanvar, s.1-2
7. Qəlbimizdə əbədi yaşayacaq böyük tarixi hadisənin işığında / “Azərbaycan” qəz., Bakı, 2023, 22 dekabr, s.5
8. *Məmmədov N.* Azərbaycan tarixinin yeni dövrünün başlanğıcı: Xankəndi zəfəri. Bakı: Optimis MMC, 2024, 174 s.
9. *Məmmədov N.* Heydər Əliyev və Xankəndi şəhərinin inkişaf strategiyası (1969-1982) // Tarix və onun problemləri. Bakı, 2023, №2, s.130-139

Redaksiyaya daxil olub 23.09.2024